

Nr 58.

Ankom till riksdagens kansli den 11 juni 1943 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om inskränkning med hänsyn till försvaret i rätten att avverka skog.

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 14 maj 1943 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 265, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om inskränkning med hänsyn till försvaret i rätten att avverka skog.

Författningsförslaget är av följande lydelse:

»F ö r s l a g

till

L a g

om inskränkning med hänsyn till försvaret i rätten att avverka skog.

Härigenom förordnas som följer.

1 §.

När så erfordras med hänsyn till rikets försvar, äger länsstyrelsen meddela förbud mot att utan tillstånd av skogsvårdsstyrelsen avverka skog inom område som länsstyrelsen bestämmer. Förbudet, som skall delgivas eller kungöras på lämpligt sätt, gäller tills vidare.

Vad i första stycket stadgas skall ej äga tillämpning å kronan tillhörig skogsmark som står under domänstyrelsens förvaltning.

2 §.

Tillstånd att utan hinder av länsstyrelsens förbud företaga avverkning inom område som avses i 1 § första stycket må av skogsvårdsstyrelsen meddelas allenast om det kan ske utan väsentligt men för försvaret.

Innan skogsvårdsstyrelsen meddelar beslut med anledning av ansökan om tillstånd till avverkning, skall styrelsen, därest tvekan kan råda huruvida tillstånd må meddelas, inhämta yttrande av myndighet som Konungen bestämmer.

3 §.

Vid meddelande av tillstånd till avverkning äger skogsvårdsstyrelsen uppställa de villkor om utsyning som finnas erforderliga. Kostnad för utsyning som föranledes av sådan föreskrift skall gäldas av kronan. Vad nu sagts i fråga om utsyning skall ock gälla utmärkande på marken av visst område, där avverkning får företagas.

Underrättelse om meddelat tillstånd skall ofördröjligen tillställas myndighet som har att avgiva yttrande enligt 2 §.

Meddelat tillstånd må återkallas, när skäl därtill äro.

4 §.

Därest på grund av denna lag tillstånd till avverkning helt eller delvis vägras eller återkallas och kostnad eller förlust därigenom åsamkas sökanden eller tillståndets innehavare, skall skälig gottgörelse gäldas av kronan, om intrånget ej är att anse såsom ringa.

5 §.

Ersättning enligt 4 § bestämmes av riksvärderingsnämnden.

Ansökan därom ingives till skogsvårdsstyrelsen, som har att med eget yttrande överlämna ärendet till nämnden. Vid ärendets behandling inför nämnden skall i tillämpliga delar gälla vad som stadgas om fastställande av ersättning på grund av rekvisition för krigsmaktens behov.

Över nämndens beslut må klagan ej föras.

6 §.

Den som i strid mot länstyrelsens förbud företager avverkning utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd eller bryter mot föreskrift som skogsvårdsstyrelsen meddelat i beslut om tillstånd, straffes med dagsböter.

Då till straff enligt första stycket dömes, skall tillika olovligen avverkat virke, där det ligger kvar å skogen eller, om det är bortfört, fortfarande är i avverkkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, är den som låtit verkställa avverkningen skyldig att utgiva ersättning med belopp, motsvarande virkets värde. Om det finnes uppenbart oskäligt, må dock virke ej dömas förbrutet eller ersättning utdömas som här är sagt.

Beträffande virke som tagits i beslag skall vad i 27 § och 28 § andra stycket skogsvårdslagen den 15 juni 1923 (nr 212) är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Böter som ådömas enligt denna lag ävensom genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning och utdömd ersättning för virke som undgått beslag tillfalla kronan.

7 §.

Klagan över skogsvårdsstyrelsens beslut må föras hos skogsstyrelsen före klockan tolv å trettionde dagen efter det klaganden av beslutet erhållit del;

och skall underrättelse därom meddelas i beslutet. I fråga om klagan över skogsstyrelsens beslut skall vad i skogsvårdslagen är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Om skäl därtill äro, må förordnas, att meddelat tillstånd omedelbart skall lända till efterrättelse.

Beslut, varigenom meddelat tillstånd återkallas, skall utan hinder av besvär genast träda i kraft.

8 §.

Närmare bestämmelser angående tillämpningen av denna lag meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1943 och gäller till och med den 30 juni 1944. Förbud som meddelats jämlikt lagen skall ej gälla längre än lagen äger giltighet. Vad i lagen stadgas om prövning av ersättningsanspråk och om förseelse som begåtts under lagens giltighetstid skall äga tillämpning även efter det lagen i övrigt upphört att gälla.»

Framställning om lagstiftning.

I skrivelse till Konungen den 13 november 1942 har *arméförvaltningens fortifikationsstyrelse* hemställt om lagstiftning i syfte att förhindra skogsavverkning till men för bruket av försvarsanläggningar samt anfört följande.

Styrelsen hade funnit att vid anskaffning av mark för befästningar åtskillnad borde göras mellan å ena sidan den mark som erfordrades för själva befästningsanläggningarna och å andra sidan de omkring försvarsställningarna liggande markområden, där skogen kunde behöva utnyttjas för maskering av ställningarna.

Vad först anginge den mark som vore erforderlig för befästningsanläggningarnas uppförande och anordnande borde enligt styrelsens åsikt frivilliga nyttjanderättsavtal slutas med vederbörande markägare i enlighet med vissa normer som tidigare tillämpats i dylika fall.

Vidkommande återigen frågan om de i anslutning till försvarsställningarna belägna markområden, varest skogen kunde behöva utnyttjas för maskering av ställningarna, hade verkställt undersökning givit vid handen, att det gällde betydande arealer. Det hade ifrågasatts att det beträffande dessa markområden skulle vara nödvändigt med totalt avverkningsförbud. Det vore uppenbart, att tillskapandet av sådant förbud skulle komma att ställa sig mycket dyrbart för kronan.

Styrelsen hade vid frågans behandling funnit att det avsedda syftet att bevara skogen för ställningarnas maskering borde kunna vinnas utan totalt avverkningsförbud genom kontroll över avverkningen inom områdena i fråga så att avverkning, som icke medförde skada, medgäves. Enär avverkning i måhända nära nog normal omfattning på åtskilliga ställen torde kunna tillåtas och det å andra sidan i flera fall vore angeläget att för åstadkommandet av erforderliga skottfält företaga viss avverkning av skogen framför befästningsanläggningarna, ville det synas som om en kontroll över skogsav-

verkningen skulle medföra mindre intrång för markägarna och ställa sig ekonomiskt mindre kostsam för kronan än totalt avverkningsförbud. Det syntes vara oundgängligen nödvändigt att erhålla en dylik kontroll över skogsavverkningen, enär eljest ett effektivt utnyttjande av den mängd dyrbara befästningsanläggningar som uppförts och anordnats kunde helt äventyras. En även relativt obetydlig skogsavverkning kunde i åtskilliga fall medföra, att befästningarna bleve onyttiga ur försvarssynpunkt.

Det syntes emellertid möta betydande praktiska svårigheter att avtalsvägen tillskapa sådan kontrollrätt för kronan. Härtill komme att, i den mån frivillig uppgörelse icke kunde ernås, tvångsmedel för närvarande icke stode till buds för att ålägga markägarna enbart skyldighet att underkasta sig kontrollen.

Vid detta förhållande och då dessutom frågan om kontroll över skogsavverkningen omkring anlagda försvarsställningar hade aktualitet för hela landet ville styrelsen ifrågasätta, huruvida icke en lagstiftning om kontroll över skogsavverkningen inom de områden, varest befästningsanläggningar funnes eller vore avsedda att uppföras eller anordnas, borde komma till stånd. Enär dels stora svårigheter uppkomme, då det gällde att avgränsa de områden varest kontroll erfordrades, dels ock militära skäl icke medgåve områdenas exakta angivande för offentligheten, måste den ifrågasatta lagens tillämplighetsområde självfallet bliva relativt stort. Chefen för försvarsstaben syntes böra tillkomma att, efter hörande av vederbörande militärområdesbefälhavare, angiva de områden varest kontroll över skogsavverkningen borde ske. Ett intimt samarbete mellan militära myndigheter och vederbörande skogsvårdsstyrelser skulle måhända kunna avsevärt underlätta tillämpningen av lagen. Härigenom kunde den utökning av de militära myndigheternas arbete, som stiftande av en dylik lag otvivelaktigt medförde, avsevärt minskas.

Därest på grund av stadgandena i den föreslagna lagen tillstånd till skogsavverkning icke kunde meddelas, och därav föranleddes att sökanden finge vidkännas förlust eller lede skada, syntes böra stadgas, att sökanden skulle erhålla skälig gottgörelse av kronan, om det intrång som åsamkades honom icke vore att anse såsom ringa. Denna ersättning syntes lämpligen kunna bestämmas av riksvärderingsnämnden i likhet med vad som föreskrivits i 6 § lagen den 24 mars 1942 om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret.

Promemoria.

Med anledning av den inkomna framställningen har inom justitiedepartementet upprättats en den 14 december 1942 dagtecknad promemoria angående inskränkning i rätten att avverka skog med hänsyn till rikets försvar.

I promemorian anfördes beträffande huvudgrunderna för eventuell lagstiftning i ämnet:

Det synes vara nödvändigt att under nu rådande förhållanden förekomma avverkning som nedsätter värdet av befintliga befästningar eller eljest är till avsevärd skada för försvaret.

En dylik tillfällig inskränkning i fastighetsägarens rådighet över sin mark har förut införts genom lagen den 24 mars 1942 om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret, enligt vilken nybyggnad ej må utan tillstånd företagas i närheten av befästning eller flygfält, om genom byggnaden sådan anläggnings användning för rikets försvar försvåras eller eljest avsevärt men åsamkas försvaret. Vad nu sagts om nybyggnad gäller även väsentlig om-

eller tillbyggnad. Har beslut meddelats om anläggande eller utvidgning av befästning eller flygfält eller kan avsevärt men uppstå genom bebyggelse i närheten av militär anläggning av annat slag, äger länsstyrelsen förordna, att nämnda bestämmelser skola äga motsvarande tillämpning.

Den olägenhet som genom olämplig skogsavverkning kan åsamkas försvaret är fullt jämförlig med de olägenheter som kunna vållas t. ex. av en byggnad i närheten av en befästning. Skogsavverkning kan göra en befästningsanläggning mer eller mindre värdelös genom att lämna den öppen för insyn, när det är betydelsefullt att den är dold.

Totalt avverkningsförbud torde knappast i något fall vara erforderligt för det ändamål varom här är fråga. Däremot är det ofta i hög grad önskvärt att försiktighet iakttages, så att ett tillräckligt skyddande skogsbestånd lämnas. Med hänsyn härtill torde bestämmelser böra införas som möjliggöra ur försvarssynpunkt nödig kontroll över skogsavverkning.

Såsom huvudstadgande torde böra upptagas en bestämmelse som ger möjlighet att, när det erfordras med hänsyn till rikets försvar, meddela förbud tills vidare mot avverkning inom visst område. Det synes lämpligt att åt länsstyrelserna, vilka ha en motsvarande funktion enligt lagen om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret, överlämna att pröva behovet av ett sådant förbud som nyss nämnts. För att bli va verksamt bör förbudet naturligtvis tillkännagivas på lämpligt sätt. Då det ur militär synpunkt icke bör ifrågakomma att direkt utpeka den plats, där förbudet är av särskild vikt, måste förbudet omfatta ett jämförelsevis stort område. Sättet för förbudets kungörande bör lämpas härefter. Delgivning med varje särskild fastighetsägare kan emellanåt vara svårt att praktiskt genomföra. Kungörelse i tidningarna får sålunda anses tillfyllest. Områdets utmärkande på marken kan icke heller krävas.

Möjligheten att meddela förbud mot skogsavverkning lär icke kunna inskränkas till sådana fall då en befästning finnes på platsen. Det är givetvis önskvärt att kunna ingripa i god tid, när en befästning planeras, liksom när det eljest ur försvarssynpunkt är behövt. Anledning att ur försvarssynpunkt inskränka avverkningen av skog torde kunna förekomma även då det icke är fråga om befästningsanläggning. Så t. ex. kunna hangarer för flygplan behöva det skydd mot insyn som skogen kan erbjuda.

Såsom förut nämnts avser förbudet i huvudsak allenast att åstadkomma kontroll över avverkningen. Undantag från förbudet bör alltså kunna medgivas. Denna prövning torde böra anförtros åt skogsvårdsstyrelserna, som genom sina underordnade tjänstemän stå i förbindelse med ortsbefolkningen. Tillstånd bör få meddelas allenast om det kan ske utan väsentligt men för försvaret. Till ledning för skogsvårdsstyrelses prövning bör militär myndighet under hand lämna vissa anvisningar, om vad som ur militär synpunkt bör iakttagas. Skulle likväl råda tvekan, huruvida hinder mot avverkningen föreligger med hänsyn till försvaret, bör skogsvårdsstyrelsen inhämta yttrande av militär myndighet. Kungl. Maj:t bör — liksom enligt lagen om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret — bestämma vilken myndighet som skall avgiva sådant yttrande. I tillämpningsförfattning (171/1942) till sistnämnda lag har därtill utsetts chefen för försvarsstaben.

I fråga om ersättning med anledning av intrång genom inskränkning i rätten att avverka skog uttalades i promemorian följande.

Det är uppenbart, att om tillstånd till avverkning på grund av bestämmelserna i den föreslagna lagen vägras helt eller delvis, markens ägare eller någon som innehar nyttjanderätt till fastigheten kan lida skada. I lagen om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret stadgas för motsvaran-

de fall, att om tillstånd till nybyggnad eller om- eller tillbyggnad finnes icke kunna meddelas och därav föranledes, att sökanden, under den tid hindret varar, får vidkännas kostnad utan att ha motsvarande nytta av fastigheten eller att han går miste om avkastning på nedlagt kapital, han skall vara berättigad till skälig gottgörelse av kronan, om det intrång som åsamkats honom ej är att anse såsom ringa. Beträffande innebörden härav må framhållas, att lagrummet ej — utöver nämnda utgifter och mistad avkastning — ger ersättning för utebliven vinst t. ex. av tomtförsäljning eller av ett hyreshus, som kunnat uppföras om ej lagens bestämmelser ställt sig hindrande emellan. I motiveringen till lagen framhölls bl. a. att lagstiftningen var av provisorisk natur och att de flesta människor funne det helt naturligt att under en kritisk tid uppskjuta ett strängt nödvändiga byggnadsarbeten och nog också funne det självfallet att de ej borde försvåra användningen av befintliga befästningar genom att utan hänsyn till de utrikespolitiska förhållandena uppföra hindrande byggnader.

Den tillfälliga begränsning i rätten att avverka skog som de här föreslagna bestämmelserna kunna innebära torde i allmänhet vara föga kännbar. I regel kommer det område för vilket tillstånd till avverkning ej kan lämnas eller endast med vissa reservationer kan givas att inskränka sig till en mindre del av en skogsägares område. Emellanåt kan dock förlust tänkas uppkomma om förbudet t. ex. skulle drabba huvudsakliga delen av en mindre fastighets skogsmark och husbehovsvirket till följd därav ej kan uttagas utan måste anskaffas från annat håll. Om någon får vidkännas utgift därför, har han visserligen i stället skogen kvar för framtida behov, men det bör ej hindra att han får ersättning för den kostnad han får ikläda sig. Vid bestämmande av ersättningens storlek bör dock hänsyn tagas till att motsvarande kvantitet skog finnes sparad. Ett annat fall som bör beaktas är, att någon förvärvat skogsavverkningsrätt och hindras att utnyttja denna. Därest skogsägaren hindras att utföra avverkning vid en gynnsam tidpunkt, bör också ersättning kunna komma i fråga, om han ej kan förlägga avverkningen till annat område. Med hänsyn till sådana fall som nu nämnts föreslås, att skälig ersättning skall utgå för kostnad eller förlust som följer av att tillstånd ej kunnat meddelas. Vad särskilt angår förlust som uppkommit därigenom att skog ej kunnat uttagas vid en särskilt gynnsam tidpunkt må framhållas, att ersättning därför ofta ej torde kunna bestämmas förrän förbudet upphört att gälla. Vid ersättnings bestämmande bör beaktas, att nu rådande förhållanden lägga band på andra, som ofta äro betungande. Ersättning för en utebliven konjunkturvinst bör därför icke överstiga vad som må anses skäligt för att en viss skogsägare icke skall drabbas av en förlust som rättvisligen bör bäras av samhället.

För att undvika ersättningskrav av obetydlig beskaffenhet synes, efter förebild i lagen om förbud mot bebyggelse till hinder för försvaret, den inskränkningen i ersättningsreglerna böra uppställas, att ersättning ej skall utgå för intrång som är att anse såsom ringa.

I promemorian förordas, att såsom fortifikationsstyrelsen föreslagit ersättningen bör bestämmas av riksvärderingsnämnden, där ej överenskommelse träffas.

Vid promemorian fanns såsom bilaga fogat ett utkast till *lag om inskränkning i rätten av avverka skog med hänsyn till försvaret*.¹ Lagen skall enligt utkastet vara provisorisk och gälla till och med den 30 juni 1944.

¹ Denna bilaga, vilken fränsett lagens rubrik samt vissa andra jämkningar av uteslutande redaktionell innebörd är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har uteslutits ur propositionen.

Yttranden.

Över promemorian och det därvid fogade lagutkastet ha efter remiss yttranden avgivits av chefen för försvarsstaben, arméförvaltningen, marinförvaltningen, flygförvaltningen, statskontoret, priskontrollnämnden, riksvärderingsnämnden, skogsstyrelsen, domänstyrelsen, länsstyrelserna i Värmlands, Älvsborgs, Kopparbergs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, Sveriges skogsägareförbund samt Sveriges skogsägareföreningars riksförbund. Vid det utlåtande som avgivits av skogsstyrelsen ha fogats yttranden av samtliga skogsvårdsstyrelser.

Redogörelse för innehållet i de avgivna yttrandena återfinnes å sid. 9—20 i statsrådsprotokollet, till vilka hänvisas.

T. f. chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist.

Den lämnade redogörelsen måste anses giva vid handen, att behov föreligger av att kunna hindra sådan skogsavverkning som kan menligt inverka på användbarheten av försvarsanläggningar av olika slag eller eljest föranleda avsevärd skada för försvaret. I den remitterade promemorian har i detta syfte föreslagits, att kontroll över skogsavverkning införes genom att länsstyrelse tillerkännes befogenhet att, när så erfordras med hänsyn till försvaret, meddela förbud mot att utan tillstånd av skogsvårdsstyrelsen i länet avverka skog inom område som länsstyrelsen bestämmer. Denna anordning av kontrollen över skogsavverkning har vunnit anslutning i flertalet av de avgivna yttrandena och synes vara en lämplig form för frågans lösning. Beträffande verkningarna av förslaget torde sålunda gälla, att lagstiftningen i regel icke kommer att vålla intrång av någon betydelse. Någon mera avsevärd arbetsbörda torde ej heller bliva förenad med tillämpningen därav.

Enligt det remitterade lagutkastet skulle de angivna bestämmelserna vara tillämpliga å all skogsmark, oavsett vem som är ägare därtill. I vissa yttranden har emellertid påyrkats, att skogar som ej stå under tillsyn av skogsvårdsstyrelse, såsom kronans och ecklesiastika skogar, måtte undantagas från lagens tillämpningsområde.

Vad först angår kronan tillhöriga skogar som stå under domänstyrelsens förvaltning synes det vara obestridligt, att några lagbestämmelser av ifrågasvarande innebörd icke påkallas av något praktiskt behov. Såsom domänstyrelsen i sitt yttrande uttalat torde frågan om inskränkningar i avverkningen på dessa skogar kunna ordnas genom överenskommelse mellan militärmyndigheterna och domänstyrelsen, och någon ersättning för kostnad eller förlust på grund av minskad avverkning torde här ej böra komma i fråga. Beträffande de övriga skogar som icke stå under skogsvårdsstyrelses uppsikt — bland vilka främst märkas de ecklesiastika skogarna samt städernas skogar, av vilka de senare stå under domänstyrelsens inseende — torde dessa med hänsyn till bl. a. ersättningsfrågan icke utan olägenhet kunna ställas utanför den före-

slagna lagstiftningen. Det kunde ifrågasättas att för dessa fall anförtro prövningen av ansökningar om avverkningstillstånd åt den myndighet som har tillsynen över skogens förvaltning. För lagens tillämpning skulle det emellertid vara förenat med avsevärda olägenheter att uppdelat prövningen av frågor om avverkningstillstånd på flera olika myndigheter. Att därigenom samarbetet med de militära myndigheterna skulle försvåras, är tydligt.

Såsom i promemorian uttalas torde det av militära hänsyn vara nödvändigt, att ett avverkningsförbud, som meddelas enligt 1 § i utkastet, omfattar ett förhållandevis vidsträckt område. Det är dock angeläget att tillse, att dylika förbud ej utsträckas utöver vad som verkligen är påkallat av nämnda syfte. I fråga om initiativet till meddelande av förbud torde det i allmänhet böra ankomma på militär myndighet att göra framställning hos länsstyrelsen. Innan förbud meddelas bör länsstyrelsen i regel även samråda med skogsvårdsstyrelse eller annan myndighet som har inseendet över den ifrågavarande skogsmarken. Genom den utredning som sålunda verkställes bör erhållas underlag för bedömande, huruvida i det särskilda fallet behov av förbud enligt den föreslagna lagen erfordras. Beträffande s. k. svårföryngrade skogar, som falla under skogsvårdslagens särskilda bestämmelser rörande rätten till avverkning, torde sålunda åtminstone i vissa fall redan gällande inskränkningar i avverkningen kunna finnas tillfyllest även ur försvarets synpunkt. Vid den undersökning som måste föregå ett ifrågasatt förbud bör också ej sällan kunna fastställas vissa särskilda fastigheter som böra omfattas av förbudet. Där så lämpligen kan ske, bör förbudet genom personlig delgivning bringas till vederbörande fastighetsägares kännedom. I så fall kan förbudsområdet understundom göras mindre omfattande än om offentlig kungörelse angående förbudet måste utfärdas.

För att underlätta skogsvårdsstyrelsernas prövning av fråga om tillstånd till avverkning inom område som omfattas av länsstyrelses förbud synes lämpligt, att skogsvårdsstyrelserna av militär myndighet erhålla närmare anvisningar rörande de områden, där inskränkningar i avverkningarna anses erforderliga. Den föreslagna lagstiftningen torde överhuvud förutsätta ett nära samarbete mellan skogsvårdsstyrelserna och de militära myndigheterna. Särskilda bestämmelser härom i lagen torde dock ej erfordras i vidare mån än att skogsvårdsstyrelserna, såsom i lagutkastet föreslagits, förklaras skyldiga att i tveksamma fall inhämta yttrande av myndighet som anges i tillämpningsförfattning till lagen.

Den i 3 § av lagutkastet upptagna bestämmelsen om rätt för skogsvårdsstyrelse att vid meddelande av tillstånd till avverkning därtill foga villkor om utsyning torde vara lämplig. Att såsom i ett par yttranden föreslagits komplettera bestämmelsen med stadgande att skogsvårdsstyrelsen jämväl äger meddela andra föreskrifter rörande avverkningens bedrivande, t. ex. anvisning å viss trakt där avverkningen får företagas, synes icke vara erforderligt. Det är nämligen självfallet, att den tillståndsbeviljande myndigheten äger bestämma, varest och i vilken omfattning avverkning må äga rum. Däremot torde vara lämpligt att uttryckligen angiva, att vad i förslaget sägs om ut-

syning även skall gälla utmärkande på marken av visst område som avses med skogsvårdsstyrelsens tillstånd. Huruvida större eller mindre frihet kan medgivas vid avverkningstillstånd, torde skogsvårdsstyrelsen få bedöma under hänsynstagande till samtliga i det enskilda fallet föreliggande omständigheter. Då fråga är om skogsmark som står under inseeende av domänstyrelsen eller stiftsnämnd, kommer naturligen skogsvårdsstyrelsens prövning av de närmare villkoren för avverkningen att kunna väsentligt begränsas. Så torde ock i viss utsträckning kunna bli förhållandet i fråga om skogar som tillhöra större bolag med tillgång till erfarna skogstjänstemän.

Såsom i promemorian föreslagits torde kostnad för utsyning, som föranledes av föreskrift vid avverkningstillstånd enligt den föreslagna lagen, böra gäldas av kronan. Detsamma bör i enlighet med vad jag nyss anfört gälla kostnad för visst områdes utmärkande på marken. Därest utsyningstvång redan gäller för skogsmarken i fråga, såsom beträffande s. k. svårförnygrade skogar, skall kostnaden för utsyning uppenbarligen ej gäldas av kronan, enär utsyningen i sådant fall ej kan anses föranledd av föreskrift som meddelats av skogsvårdsstyrelsen jämlikt nu ifrågavarande lag.

Den föreslagna bestämmelsen rörande skyldighet för skogsvårdsstyrelsen att om meddelat tillstånd ofördröjligen underrätta myndighet, som har att avgiva yttrande enligt 2 §, synes lämplig. I tillämpningsförfattning torde böra stadgas rätt för sådan myndighet att föra talan mot skogsvårdsstyrelsens beslut.

Även de i utkastet upptagna bestämmelserna om gottgörelse av kronan för kostnad eller förlust, som föranledes av att tillstånd till avverkning vägras eller återkallas, synas böra godtagas. Det torde icke vara möjligt att i lagtexten närmare angiva de grunder efter vilka ersättningen bör beräknas. De synpunkter som i promemorian anförts beträffande ersättningsens bestämmande synas emellertid böra tjäna såsom ledning vid prövningen av uppkommande ersättningsfrågor. På sätt i promemorian jämväl framhållits lärer ersättning ofta icke kunna bestämmas förrän förbudet upphört att gälla. Hänsyn måste dock tagas till billighetens krav i det enskilda fallet. Därest den föreslagna lagstiftningen, vilken enligt utkastet skall vara tidsbegränsad, framdeles skulle förlänas giltighet under en längre följd av år, torde i samband därmed böra upptagas till övervägande, huruvida icke i lagen bör införas stadgande om rätt att i vissa fall påfordra att kronan löser marken eller avverkningsrätten. I fråga om ordningen för prövning av ersättningsfrågor torde vad i promemorian föreslagits vara lämpligt.

De i 6 § av utkastet upptagna straffbestämmelserna torde, såsom skogsstyrelsen och åtskilliga skogsvårdsstyrelser förordat, böra kompletteras med bestämmelser om förverkande av olovligen avverkat virke eller ersättningskyldighet för värdet därav, i huvudsak överensstämmande med vad i 25 § 1 mom. andra stycket skogsvårdslagen föreskrives. Det i nämnda lagrum förekommande stadgandet att förverkande icke skall inträda, om förbudet efter avverkningen återkallats eller förfallit eller blivit genom laga kraftvunnet beslut upphävt, därför att förbudet icke bort meddelas, synes dock

icke böra upptagas i förevarande lagförslag. I stället torde böra intagas en bestämmelse, att förverkande eller ersättningsskyldighet ej skall inträda, om det skulle vara uppenbart oskäligt. Införande av fängelse i strafflatituden synes ej påkallat.

Därest bestämmelser om förverkande upptagas i förslaget, lärer någon vitesbestämmelse icke vara erforderlig. Böter ävensom förbrutet virke och ersättning därför torde böra tillfalla kronan.

Åtalsbefogenhet enligt lagen torde utan särskilt stadgande tillkomma allenast allmän åklagare. Jag vill i detta sammanhang understryka, att biträde med övervakning att meddelade förbud efterlevas bör lämnas av skogsvårdsstyrelserna och vederbörande militära befälhavare.

Såsom i ett yttrande påpekats kommer den nu ifrågasatta lagstiftningen att kunna inverka på tillämpningen av lagen den 30 juni 1942 (nr 493) om avverkningsskyldighet. Någon ändring i sistnämnda lag torde emellertid icke vara påkallad. Det är uppenbart, att vid bestämmande av avverkningsskyldighet eller fråga om jämkning däri hänsyn måste tagas till hinder mot avverkning som följer av den föreslagna lagen.

I övrigt torde allenast vissa redaktionella jämkningar böra vidtagas i det remitterade lagutkastet.

Den nya lagstiftningen torde böra träda i kraft den 1 juli 1943. Det synes lämpligt, att giltighetstiden begränsas till och med den 30 juni 1944.

I överensstämmelse med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats förslag till *lag angående viss inskränkning i rätten att avverka skog*.

Sedan lagrådets utlåtande i ärendet inhämtats, har *t. f. chefen för justitiedepartementet, statsrådet Bergquist*, i statsrådsprotokollet för den 14 maj 1943 hemställt, att lagförslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte, sedan dess rubrik jämkats till lag om inskränkning med hänsyn till försvaret i rätten att avverka skog samt vissa andra redaktionella ändringar vidtagits i detsamma, jämlikt § 87 regeringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Utskottet.

I likhet med departementschefen anser utskottet, att den i ärendet förebragta utredningen styrkt behovet av lagstiftning i syfte att förhindra skogsavverkning, som kan inverka menligt på effektiviteten av vissa försvarsanläggningar eller eljest i avsevärdare mån föranleda skada för försvaret. Den föreslagna anordningen, varigenom länsstyrelse tillerkännes befogenhet att, när så påfordras med hänsyn till försvaret, utfärda förbud mot att utan tillstånd av vederbörande skogsvårdsstyrelse avverka skog inom område, som länsstyrelsen bestämmer, synes lämplig och kan alltså tillstyrkas av utskottet. Ej heller i övrigt föranleder den företagna granskningen av lagförslaget någon erinran mot detsamma från utskottets sida. Utskottet kan alltså tillstyrka antagande av lagen. I anslutning till vad som anföres av departementschefen vill dock utskottet framhålla angelägenheten av att utfärdat

avverkningsförbud på betryggande sätt bringas till vederbörande fastighetsägares kännedom, i de fall där så lämpligen kan ske genom personlig delgivning.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må antaga Kungl. Maj:ts förslag till lag om inskränkning med hänsyn till försvaret i rätten att avverka skog.

Stockholm den 10 juni 1943.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se utlåtande nr 55.
